

फेदीखोला गाउँपालिका
स्थानीय राजपत्र
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयद्वारा प्रकाशित

□खण्ड ४

□संख्या १६

□२०७७/०८/१२

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत : २०७७/०८/०७

प्रमाणिकरण : २०७७/०८/०९

भाग २

**लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन
कार्यविधि, २०७७**

फेदीखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, स्याङ्जा

उद्देश्य :

नेपालको संबिधान २०७२ को धारा ३८ को महिलाको हकको कार्यान्वयन गर्न र लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावितलाई तत्काल उद्धार गर्न, औषधी उपचार गर्न वा पुनर्स्थापना गर्ने कार्यका लागि फेदीखोला गाउँपालिकाको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना गरी सो कोषबाट पीडित वा प्रभावितलाई रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई सरल, सहज एवं प्रभावकारी बनाउनको लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि २०७७ तथा लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा विस्तारका लागि सशर्त अनुदान रकमखर्च सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६ को अधिनमा रही प्रस्तुत कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाको मिति २०७७/०८/०७ गते बसेको बैठकबाट स्वीकृत गरी जारी गरिएको छ ।

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (क) यो कार्यविधिको नाम फेदीखोला गाउँपालिकाको “लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन, कार्यविधि, २०७७” रहने छ ।
- (ख) यो कार्यविधि फेदीखोला गाउँपालिकाको प्रमुखबाट प्रमाणीकरण भएपछि लागू हुनेछ ।

२) परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस मापदण्डमा:

- (क) “गाउँपालिका” भन्नाले फेदीखोला गाउँपालिकालाई सम्भन्नु पर्ने छ ।
- (ख) “कोष” भन्नाले दफा (३) बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) “पीडित” भन्नाले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (घ) “घरेलु हिंसा” भन्नाले कुनै व्यक्तिले घरेलु सम्बन्ध भएको अर्को कुनै व्यक्तिलाई दिएको शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य वा आर्थिक यातना सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “लैंगिक हिंसा” भन्नाले सार्वजनिक वा निजी जीवनमा लिंगको आधारमा कसैप्रति शारीरिक, मानसिक वा यौनजन्य क्षति वा पिडा पुऱ्याउने कार्य सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले लिङ्गको आधारमा हुने वा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको अपमानजन्य, पीडाजन्य वा धम्कीपूर्ण व्यवहार, दवाव, करकाप वा स्वेच्छाचारी रूपमा महिलालाई स्वतन्त्रताको उपभोग गर्नबाट बञ्चित गर्ने कुनै कार्य समेतलाई जनाउँछ ।
- (च) “कोष सञ्चालन समिति” भन्नाले कार्यविधिको दफा (९) बमोजिम गठित समितिलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

३. कोषको स्थापना :

- (१) लैङ्गिक हिंसा पिडित र प्रभावितहरूको तत्काल उद्धार गर्न, राहत र पुनः स्थापना गर्ने काम समेतका लागि फेदीखोला गाउँपालिकाले एक हिंसा निवारण कोष खडा गर्नेछ ।
- (२) कोषमा देहायबमोजिमको रकम जम्मा गरिनेछ ।
 - क) संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रकम ।
 - ख) फेदीखोला गाउँपालिकाद्वारा विनियोजित रकम ।
 - ग) विभिन्न संघ संस्था वा व्यक्तिबाट सहयोग स्वरूप प्राप्त रकम ।
 - घ) अन्य कुनै आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।
 - ङ) बैंक खातामा रहेको मौज्जातबाट प्राप्त व्याज रकम ।

४. कोषमा रकम जम्मा गर्ने

फेदीखोला गाउँपालिकाले प्रत्येक वार्षिक बजेटमा व्यवस्था गरी गाउँपालिकाको बजेटको निश्चित प्रतिशत रकम उक्त कोषमा रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ । उक्त बजेट रकममा कार्यपालिकाले थपघट गर्न सक्नेछ ।

५. कोषको उपयोग :

- (१) कोषको रकम देहायको कामको लागि उपलब्ध गराउन उपयोग गरिनेछ :-
 - (क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्न,
 - (ख) पीडितलाई औषधी उपचार गर्न,
 - (ग) पीडितलाई तत्काल उपचार गराउँदा लागेको खर्च पीडकले तत्काल व्यहोर्न नसक्ने भई अदालतको आदेश बमोजिम त्यस्तो पीडितको स्वास्थ्य उपचार गर्न,
 - (घ) राहत प्रदान गर्न तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन,
 - (ङ) पीडितलाई कानूनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार तथा मनोपरामर्श तथा अन्य सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न ,
 - (च) सीपमुलक तालिम प्राप्त पीडितलाई स्वरोजगारका लागि कुनै व्यवसाय स्थापना गर्नको लागि अनुदान रकमप्रदान गर्न,
 - (छ) पीडित र प्रभावितका लागि पुनः स्थापना गराउन,
 - (ज) अल्पकालीन महिला सुरक्षा सेवा केन्द्र सञ्चालनको लागि माग भई आएमा समितिले आवश्यक ठानेमा आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा सेवा केन्द्र सञ्चालनको लागि रकम प्रदान गर्न ।
 - (झ) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम न्यायिक समितिले संरक्षणात्मक आदेश गरी संरक्षण गर्नुपर्ने व्यक्तिको हकमा राहत पुर्‍याउन ।

(ज) दामासाहीमा परेका व्यक्तिहरुको जीविकोपार्जनका लागि ।

(ज) पीडितको लागि कोष परिचालन समितिले तोकेबमोजिमको अन्यकाम गर्न ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोष सञ्चालक समितिले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित बालबालिका तथा किशोर किशोरी वा लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित भई लागू पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेका वा सडकमा आएका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिई कोषको रकम खर्च गर्न सकिनेछ ।

६. कोषको रकम अन्य काममा उपयोग गर्न नसकिने :

कोषको संघीय सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान रकम दफा (५) बमोजिम बाहेक अन्य कामका लागि उपयोग गर्न सकिने छैन । गाउँपालिकाद्वारा विनियोजित बजेटको हकमा गाउँपालिकाले आवश्यक निर्णय गर्न सक्नेछ ।

७. राहत तथा आर्थिक सहयोगको मापदण्ड तथा आधारहरु :

क) अतिविपन्न एकल महिला

ख) ७० वर्ष उमेर कटेका दलित तथा सिमान्तकृत समुदायका विपन्न महिला ।

ग) घरेलु हिंसा, जबरजस्तीकरण वा यस्तै प्रकारका हिंसाबाट पीडित महिला ।

घ) आर्थिक सामाजिक रुपबाट पछाडि पारिएका विपन्न जनजाति महिला ।

ङ) शारिरीक श्रम गरी जीवन गुजारा गर्ने अन्य आयश्रोत केही नभएका महिला ।

च) समितिले आवश्यक ठानेका अन्य विपन्न व्यक्तिहरु ।

(१) फेदीखोला गाउँपालिकाले कोष सञ्चालन समिति गठन गरी पीडित र प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नुपर्दछ ।

(२) कोष सञ्चालन समिति उपदफा (१) बमोजिम पीडित र प्रभावितलाई रकम उपलब्ध गराउँदा देहाय बमोजिमको रकमको हद र आधार लिनुपर्दछ । रकम वितरणमा प्राथमिकता समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(क) पीडितलाई तत्काल उद्धार, औषधी उपचार, पुनर्स्थापना वा राहत तथा आर्थिक सहयोग नगरेमा गम्भीर मानवीय क्षति हुने देखिएका कोष सञ्चालन समितिले निर्णय गरी बीस हजार रुपैयाँ नबढ्नेगरी मनासिव रकम,

(ख) हिंसा पीडितले कुनै सीपमुलुक तालिम प्राप्त गरी व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि वस्तुगत सहयोग वा नगद अनुदान माग गरेमा व्यवसायको प्रकृति र औचित्यता आधारमा प्रति व्यक्ति बढीमा बीस हजार रुपैयाँ,

(ग) पीडितलाई कानुनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार वा मनोविमर्शका लागि पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च,

- (घ) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्नु पर्ने भएमा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रागर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्च वापत प्रतिदिन तीन सय रुपैया र बास बस्नु पर्ने भए सो वापत छुट्टै रकम दिनु पर्ने भएमा प्रति दिन पाँच सय रुपैयाको दरले लागेको यथार्थ खर्च रकम,
- (ङ) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नु पर्ने भएमा अस्पताल आँउदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खाना खर्च वापत प्रति दिन तीन सय रुपैया, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई बाहिर बस्नु परेमा बास खर्च वापत प्रति दिन पाँच सय रुपैया र उपचार खर्चको यथार्थ खर्च रकम,
- (च) कोष सञ्चालन समितिले तोके बमोजिमको अन्य कामको लागि कामको प्रकृति, आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा बढीमा दश हजार रुपैया ।

८. राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने :

- (१) यस कार्यविधि बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला व्यक्तिले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनु पर्ने मनासिव कारण खुलाई वडा कार्यालयको सिफारिस सहित गाउँपालिका कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने आधार देखिएमा मापदण्डको दफा (७) बमोजिम कोष सञ्चालन समितिले निर्णयगरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएता पनि पीडित तथा प्रभावितलाई तत्काल राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने मनासिव आधार देखिएमा दफा (७) बमोजिम कोष सञ्चालन समिति बाट पछि अनुमोदन गराउने गरी संयोजकले तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन अनुसार जाँचबुझ गर्दा पीडित तथा प्रभावितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने आधार नदेखिएमा सोको जानकारी निवेदकलाई गराउनु पर्नेछ ।

९. कोष सञ्चालन समिति

- ९.१ कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने प्रयोजनको लागि एक कोष सञ्चालन समिति रहनेछ ।
- ९.२. समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- (क) गाउँपालिका उप प्रमुख - संयोजक
- (ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
- (ग) सामाजिक बिकास समितिको संयोजक- सदस्य
- (घ) स्वास्थ्य शाखाको प्रमुख - सदस्य
- (ङ) गाउँपालिका भित्रको प्रहरी कार्यालयको अधिकृत वा प्रतिनिधि - सदस्य
- (च) गाउँपालिका भित्र कार्यक्षेत्र बनाई लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरु मध्येबाट संयोजकले मनोनित गरेको एकजना सदस्य - सदस्य
- (छ) महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख- सदस्य सचिव

१०. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको उद्धार गर्ने, पुनः स्थापना गर्ने तथा राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- ख) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावितको पहिचान गर्ने र वास्तविक पिडित तथा प्रभावितहरुका लागि राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- ग) स्वीकृत कार्यक्रमका लागि कोष परिचालन गर्ने गराउने,
- घ) स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने,
- ङ) समितिबाट गरिने कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने वा गराउने,
- च) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा काम गर्ने निकायसँग समन्वय गर्ने,
- छ) समितिलाई तत्काल आवश्यक पर्ने कोषमा रहेको रकम उपयुक्त क्षेत्रमा लगानी गर्ने,
- ज) कोषमा रकम वृद्धिको लागि खोजी गर्ने,
- झ) लैङ्गिक हिंसा पिडित तथा प्रभावित सम्बन्धी अन्य काम गर्ने वा गराउने,

११. समितिको बैठक र निर्णय :

- क) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ,
- ख) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ,
- घ) समितिको कुल सदस्य संख्याको ५० प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ,
- ङ) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा सामाजिक विकास समितिको संयोजकले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ,

- च) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ,
- छ) समितिले आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ,
- ज) समितिको निर्णय समितिको सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नुपर्नेछ,
- झ) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिको बैठकमा निर्णय गरी निर्धारण गर्न सकिनेछ,

१२. समितिको प्रशासनिक खर्च :

समितिको प्रशासनिक खर्च कोषमा जम्मा भएको रकम र सो कोष रकमको ५ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।

१३. खाता सञ्चालन :

- क) कोषको रकम समितिको निर्णय बमोजिम नजिकको कुनै वाणिज्य बैंकका खाता खोली जम्मा गर्नु पर्दछ ।
- ख) उपदफा (क) बमोजिम खाता सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा शाखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

१४. कोषको लेखा र लेखा परीक्षण :

कोषको लेखा र लेखा परीक्षण गाउँपालिकाले अपनाएको लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण प्रक्रिया बमोजिम हुनेछ ।

१५. कोषको रकम फ्रिज नहुने :

कोषको रकम खर्च नभई आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुने छैन । कोषमा विनियोजन भएको रकम अन्य कुनै शीर्षकमा रकमान्तर गरिने छैन ।

१६. प्रतिवेदन पेश गर्ने :

- १) समितिले आफूले गरेको कार्यको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिना भित्र गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- २) उपदफा (क) बमोजिम समितिले पेश गरेको प्रतिवेदन गाउँ कार्यपालिकाले सार्वजनिक गर्नेछ ।

१७. बैठक भत्ता :

समितिका संयोजक र सदस्यले समितिको बैठकमा भाग लिए बापत प्रदेश कानूनबमोजिमको रकम बैठक भत्ता पाउनेछन् ।

१८. कोषको सचिवालय : कोषको सचिवालय गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा रहनेछ ।

१९. अभिलेख राख्ने : समितिले आफूले गरेका कामको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

२०. निर्देशन दिन सक्ने :

क) गाउँ कार्यपालिकाले समितिको काम कारबाहीको सन्दर्भमा समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

ख) उपदफा (क) बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाले दिएको निर्देशन पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२१. अधिकार प्रत्यायोजन :

समितिले यस कार्यविधि बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार समितिको संयोजक, सदस्य वा कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

२२. कोष खारेज हुन सक्ने :

क) कुनै कारणवस कोष सञ्चालन गर्न आवश्यक नदेखिएमा गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयबाट कोष खारेज गर्न सकिनेछ ।

ख) उपदफा (क) बमोजिम कोष खारेज भएमा कोषको रकम हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्णय गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट हुनेछ ।

आज्ञाले

नन्दलाल शर्मा

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत